

Nicolás Ledesma

Sonia Possetti

Ledesma en Possetti, gearriveerde talenten

Nicolás Ledesma en Sonia Possetti zijn twee pianisten van de nieuwe generatie tangomuzikanten in Buenos Aires. Ze studeerden allebei bij Horacio Salgan, kozen voor een loopbaan in tango en braken door bij het orkest van Leopoldo Federico. Zowel Ledesma als Possetti hebben een eigen groep opgericht en beiden zijn van het stigma 'veelbelovend' opgeklommen naar een begeerenswaardige plaats in de tango-pikorde. De twee muzikanten zijn meermalen opgefallen omdat ze niet alleen muziek uitvoeren maar ook componeren en zoeken naar een eigen stijl.

Nicolás Ledesma is een drukbezet man. Op sommige avonden speelt hij drie concerten achter elkaar, in verschillende bands op verschillende plekken in Buenos Aires. Soms zitten muzikanten en publiek te wachten tot de taxi met de pianist arriveert. Toch is het niet vreemd dat Ledesma zo'n veelgevraagde muzikant is. Hij is een meer dan uitstekende pianist die een scala aan tangostijlen beheerst. Daarbij is hij een heel aimabel en betrouwbaar mens.

Het cv van Ledesma is bepaald indrukwekkend. Al op zeer jonge leeftijd zat hij achter de toetsen: "Mijn vader speelde bandoneon en wilde dat ik hem begeleidde. Op mijn zevende speelde ik al duetten met mijn pa. Op een dag werd ik benaderd door Benuzzi, een groot pianist die

speelde in een orquesta típica op General Pico. Hij besloot me op te leiden om hem te kunnen vervangen in het orkest. Alle muzikanten waren ouder dan 70 en speelden in de stijl van D'Arienzo. Ik was pas elf, daar spelen was hemels."

In 1992 werd Ledesma de vaste pianist van het orkest van Leopoldo Federico. Vanaf dat moment groeide zijn faam en speelde hij op talloze cd's van vocalisten (voor wie hij ook vaak de arrangementen schreef) en maakte hij deel uit van vele (gelegenheids)ensembles. In 2000 was hij in Nederland met het Julio Pane Trio. Nu speelt hij bij het afgelopen zomer opgerichte Selección Nacional de Tango (zeg maar: het Nationale Tango Elftal). Hier is hij de jonge pia-

nist naast beroemde oude mannen als Rodolfo Mederos, Ernesto Baffa, Mario Abramovich en Mauricio Marcelli, een hele eer in de op decorum gestelde tangowereld.

Sonia Possetti heeft het vaak minder druk. Niet omdat ze een mindere pianiste is, wel omdat ze een vrouw is. Tango is een conservatief mannenbolwerk en veel groepen en impresario's peinen er niet over om een plek aan een vrouw te geven. Er zijn ook geen rolmodellen: in de geschiedenis van de tangomuziek zijn nauwelijks dames bekend geworden, een aantal zangeressen uitgezonderd.

Eind jaren '90, als een nieuwe generatie muzikanten de tango herontdekt, zijn er onder de leerlingen van de muziekschool in Avellaneda behoorlijk wat vrouwen. Zij starten een damesorkest, zoals Bien Frappé, beginnen een duo met hun partner, zoals Musa Mistonga, of richten hun eigen gemengde orkest op, zoals La Imperial. De gevestigde orkesten zullen misschien eens een vrouw als vervanger voor een show in een cabaret vragen, maar de tijd dat een groep als El Arranque een vrouw in de vaste bezetting toelaat is nog niet aangebroken. "Het feit dat bij elke auditie een baantje sneller aan een man wordt geven en de noodzaak me voortdurend te moeten bewijzen, hebben me ertoe gebracht om mijn eigen projecten te starten."

Sonia Possetti neemt in 1998 de cd *Entre Nosotros* op met haar partner, de violist Damián Bolotin. "Als we onze eerste cd niet hadden opgenomen was Leopoldo Federico nooit op het idee gekomen dat ik Nicolás Ledesma een maand lang zou kunnen vervangen. Dat pakte fantastisch uit, ook al was het voor veel mensen haast iets exotisch om een meisje achter de piano van het orkest van Leopoldo te zien." Deze vervanging is een doorbraak voor Possetti. Ze werkt

voor verschillende shows en begeleidt zangers als Guillermo Fernández, Amelita Baltar en Alberto Podestá. Toch blijft het moeilijk om werk te vinden: "Wat ik bereikt heb ik niet cadeau gekregen. Om met Rodolfo Mederos te kunnen spelen, heb ik vier uur op hem moeten inpraten."

In 2001 brengt Ledesma zijn eerste plaat uit, een solo album met de titel *Sueño de Tango* (Tangodroom). De titel klinkt romantischer dan het is. *Sueño de Tango* is een degelijke verzameling bekende tangos van Arolas, Cobián en Gardel en met drie composities van hemzelf. Ledesma laat zien dat hij een scala aan stijlen beheerst en dat hij technisch op een hoog niveau staat. Toch klinkt de muziek vaak een beetje klinisch en cerebraal. De arrangementen lopen niet zo natuurlijk en klinken een beetje bedacht. Ledesma zou later zeggen dat hij het album te snel heeft opgenomen; hij had het nieuwe materiaal beter eerst een tijd op concerten kunnen spelen.

Rond deze periode verschijnt ook de tweede cd van het duo Possetti & Bolotin: *Ida y vuelta*. En wat een verschil met de opname van drie jaar daarvoor. Daar waar *Entre nosotros* vaak blijft hangen in wat timide kamermuziek, swingt en schuurt *Ida y Vuelta* alle goede kanten op. Possetti laat zien dat ze een uitstekende en productieve componiste is: zeven van de dertien tracks zijn door haar geschreven. Inventieve en kleurrijke tangos, die ook in de langzame delen een mooie spanning houden. De milongas zijn levenslustig en swingend. Een traditionele tango als *El Motivo* wordt prachtig ingekleurd zodat de 80 jaar oude melodie modern klinkt.

In november 2002 geeft Ledesma de eerste concerten met zijn eigen groep. Het Nicolás Ledesma Cuarteto heeft een bezetting van piano, contrabas, bandoneon en gitaar. Het repertoire bestaat voornamelijk uit mooie tangoklassiekers zoals *Adiós*

Wij zijn gespecialiseerd in:

Handgemaakte **Tango**, flamenco en salsa schoenen

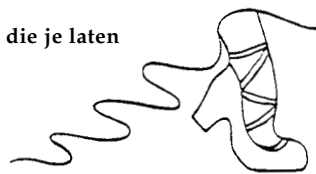
Ruime sortering

Diverse accessoires

Openeningstijden:
di. t/m za 11.00 - 18.00 uur

Flamante

Schoenen die je laten dansen

Singel 180
1015 AJ Amsterdam
tel: 020 - 422 39 50
fax: 020 - 683 33 54

Sonia Possetti en Damián Bolotín

Nicolás Ledesma Cuarteto

Nonino en *Taquito Militar*. Op zich een flauw concept, ware het niet dat de arrangementen van Ledesma vindingrijk en complex zijn. Ik zag de zeer bekwame jonge bandoneonist Horacio Romo peentjes zweten om de noten op de goede plek te krijgen, terwijl Ledesma er zelf lustig op los zat te hameren. De grote bassist Enrique Guerra (letterlijk groot: in zijn handen lijkt een contrabas maar een klein dingetje) speelde glimlachend mee, terwijl Horacio Avilano op zijn akoestische gitaar maar weinig aan het geluid leek toe te voegen. Het repertoire was in die tijd nog beperkt en Ledesma vulde de tijd met een aantal schier eindeloze chamuyos (ouwehoerpraatjes), waar de zaal soms erg om moest lachen en de andere muzikanten af en toe demonstratief om moesten zuchten.

Het album van Ledesma's kwartet volgt twee jaar later: *De Tango Somos*. Ledesma probeert met dit project een nieuwe invulling te geven aan de manier van arrangeren van Salgan en Federico. De muziek zit vol interessante muzikale vondsten en is ritmisch gestoeld op de traditionele tango's. Er wordt fantastisch gespeeld door de gastmuzikanten Fernando Suárez Paz, Horacio Malvicino en Leopoldo Federico, die

overigens allen met Piazzolla speelden. Alleen zangeres María Viviana (de vrouw van Ledesma) valt in negatieve zin op. Hoogtepunt van de plaat zijn de drie nieuwe stukken van Ledesma; de traditionele tangos zoals *Los Mareados* en *El Amanecer* dreigen soms te verdrinken in het muzikale geweld.

In 2002 wordt ook de groep van Possetti opgericht: het Sonia Possetti Quinteto. In de standaardbezetting van een tangokwintet (piano, bas, viool, bandoneon en gitaar) is de gitaar vervangen door een percussionist, die voornamelijk vibrafoon speelt. En dat geeft een sound die tegelijkertijd fris en vertrouwd is.

Op de cd *Mano de Obra* uit 2003 staan twaalf tangos en milongas van de hand van Possetti. Een aantal mogen direct tot de moderne klassiekers gerekend worden. Het titelnummer *Mano de Obra* bijvoorbeeld: een krachtige melodie, een frisse sound en met ballen gespeeld. Of het jazzy *Desde Aquí*, eindelijk eens een nieuwe, langzame milonga die géén rip-off is van *Milonga Del Angel*. Zelf ben ik ook erg gehecht aan *1,2,3 Probando*, dat met een intro van contrabas en vibrafoon de sfeer van Eric Dolphy's legenda-

rische jazzalbum *Out to Lunch* oproept. De drie snelle milonga's krijgen door de goed gedoseerde percussie een enorme drive.

De artistieke verschillen tussen Ledesma en Possetti zijn groot. Ledesma is een echte traditionalist, die monter het pad van de tango oploopt en steeds kleine muzikale vondsten toevoegt in de hoop hiermee een nieuwe, eigen stijl te creëren. "Ik houd ervan stijlen te verenigen. Ik ben geen muzikant die breuken slaat, ik geloof dat de dingen van binnenuit veranderen."

Possetti heeft een bredere visie en is niet bang zich buiten de gebaande wegen van de tango te begeven. Ze gebruikt naast het vocabulaire van tango ook ritmes uit de folklore, harmonieën uit de jazz en klanken uit de contemporaine muziek. De compositie *Dale por Hecho* die ze vorig jaar voor OTRA schreef laat het orkest klinken zoals een orquesta típica nog niet eerder klonk. Ik wacht met spanning op haar volgende project!

Nicolás Ledesma en Sonia Possetti zijn vooralsnog niet op Nederlandse podia te horen. Op www.lacadena.nl kun je een aantal fragmenten van de in dit artikel genoemde stukken downloaden en beluisteren. Op www.soniaposetti.com.ar is meer materiaal beschikbaar. Ledesma heeft geen website.

Salgan en Federico

De pianist Horacio Salgan en de bandoneonist Leopoldo Federico zijn twee belangrijke inspirators en leermeesters van de huidige tangogeneratie. Salgan, die dit jaar 90 wordt, vertegenwoordigde met Piazzolla en Pugliese de avant-garde tango in de jaren '50 en '60. Zijn composities en arrangementen bevatten een enorme muzikale rijkdom en hebben veel muzikanten de tango ingelokt. Composities als *A Fuego Lento* en *A Don Agustín Bardi* behoren tot de meest gespeelde en opgenomen tangos.

Leopoldo Federico is inmiddels 78 en onbetwist de grootste nog levende bandoneonist. Hij maakte deel uit van Piazzolla's revolutionaire Octeto de Buenos Aires en maakte legendarische opnamen met gitarist Roberto Grela. Hij speelde in de orkesten van onder meer Alfredo Gobbi, Carlos di Sarli en Salgan. Zijn eigen orkest werd in de jaren '60 zeer populair als begeleider van de zanger Julio Sosa en speelt de afgelopen tien jaar weer wereldwijd. Zijn composities als *Cabulero* en *Sentimental y Canyengue* zijn voorbeelden voor de nieuwe generatie en zijn arrangementen voor solobandoneon behoren tot de hoogtenpunten in het genre.

www.shoes2dance.com

Fabienne
dance shoes

TO ORDER:
PHONE: +31 6 15 30 70 94
info@shoes2dance.com

shoes and fashion
readytodance.nl
complete your passion

Koetsveldstraat 4 - 6981 BG Doesburg - The Netherlands - T: +31 (0)313-472742
Site: www.readytodance.nl - E-mail: info@readytodance.nl
Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 12:00 tot 17:00 Zaterdag van 10:00 tot 17:00
(Op onze site vindt u meer informatie over actuele sluitingsdata.)